

Dosarul nr. 3ra-227/19

Prima instanță: Jud. Chișinău, sediul Centru (jud. Z. Talpalaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Gr. Dașchevici, S. Gîrbu, L. Bulgac)

ÎNCHEIERE

20 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nicolae Ghimp împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea ilegalității răspunsului, obligarea stabilirii și achitării pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului adjunct și obligarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea salariului procurorului de la 1 ianuarie 2013 și 1 august 2016,

împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 8 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 14 martie 2018, Nicolae Ghimp a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea ilegalității răspunsului, obligarea stabilirii și achitării pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului adjunct și obligarea recalculării pensiei pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea salariului procurorului de la 1 ianuarie 2013 și 1 august 2016.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în perioada august 1986 – iunie 2001 a activat în organele procuraturii în diferite funcții. În luna octombrie 2009, după împlinirea vârstei de 50 de ani, i s-a stabilit pensie pentru vechimea în muncă, cu respectarea principiului recalculării pensiei la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu.

A menționat că, prin Legea nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar salariul procurorului s-a majorat cu 35%, care se efectuează începând cu 1 ianuarie 2013. De asemenea, prin Legea cu privire la procuratură din 25 februarie 2016,

în vigoare de la 1 august 2016, s-a majorat salariul procurorului și anume, acesta reprezintă 90% din salariul judecătorului.

Necătând la faptul că, Casa Națională de Asigurări Sociale în realizarea prevederilor legilor sus numite era obligată din oficiu să ajusteze majorările, ultima prin răspunsul nr. G - 463/18 din 2 martie 2018 a respins solicitările de recalculare a pensiei.

Reclamantul a susținut că, astfel Casa Națională de Asigurări Sociale l-a lipsit de dreptul dobândit licit în anul 2009, stabilindu-i mărimea pensiei, cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la data de 1 aprilie a fiecărui an și cu achitarea doar a 50% din mărimea stabilită prin lege, încălcând grav prevederile Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la procuratură, cât și cele anterioare (din 1992 și 2003), care asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică la o anumită vârstă (în cazul reclamantului în luna octombrie 2009), cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție. Stipulările în cauză au fost adoptate de Parlamentul Republicii Moldova în conformitate cu Liniile directe privind rolul Procurorilor, adoptate la Congresul III al ONU pentru prevenirea criminalității din 27 august – 7 septembrie 1990 și Recomandările REC (2000) 19, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 6 octombrie 2000, care impun statelor membre (Republica Moldova din 1995) obligația de remunerare adecvată a procurorilor, stabilirea vârstei de pensionare și pensiei acestora prin lege ori sub forma unor reguli sau regulamente publicate. Legiuitorul național s-a atașat rigorilor internaționale și europene, adoptând în acest sens Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la procuratură.

Totodată, a mai adăugat că, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilite printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat.

În acest sens, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004, pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. 1, pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358 din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a statuat că, „normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensie, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate” (Monitorul Oficial nr. 61-63, art. 15, pag. 20). Art. 140 din Constituția RM și Legea cu privire la Curtea Constituțională stabilesc imperativ că, hotărârile organului de jurisdicție constituțională sunt acte oficiale și executorii pentru toate autoritățile publice, persoane fizice și juridice, inclusiv și pentru Casa Națională de Asigurări Sociale.

Sub acest aspect, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, a declarat neconstituționale art. 11 și pct. 7, 9 ale art. 111 din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative în parte referitoare la art. 46¹ al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Art. 11 din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 face referire la modificarea art. 26, 31, 32, 32¹, 32², 32³, 33 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Modificările la normele enumerate au fost declarate neconstituționale integral. În condițiile menționate, legea respectivă nu se mai aplică pentru procurorii pensionați până la data de 9 iunie 2011 (reclamantul a fost pensionat în luna octombrie 2009).

A relatat că, în aceeași hotărâre Curtea Constituțională a conchis că, „aplicativ la prezenta cauză (la sesizările din octombrie 2010 și iulie 2011), un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensie ce se află în plată, care are deja o valoare economică și astfel, constituie un drept de proprietate al persoanei”, susținând că drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 9 iunie 2011, ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă la viitorii procurori (după 9 iunie 2011), cu drept de pensionare.

În opinia reclamantului, dreptul său la pensie cu aplicarea principiului recalculării ei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională și nu-l exclude din utilitate juridică.

A afirmat că, dreptul social la pensie l-a dobândit licit odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă în anul 2009, iar drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă la viitorii procurori cu drept de pensionare și nu se aplică în cazul său. Astfel, normele de drept de pensionare stabilite subiectiv posterior nu au putere retroactivă, fapt relevat și în pct. 4 (3) din Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 iulie 2004 din care urmează că, la determinarea temeiurilor juridice condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingerea drepturilor de pensie stabilite anterior.

Nicolae Ghimp a mai invocat prevederile art. 45 alin. (1) din Legea cu privire la procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992, conform căruia salariul procurorilor și anchetatorilor se stabilește în funcție de post, gradul de clasificare și de vechimea în muncă și corespunde salariilor judecătorilor instanțelor judecătorești de gradul de clasificare respectiv, cu o deviere în limita a 5%. Procurorii și anchetatorii au dreptul la toate înlesnirile, garanțiile recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecători.

De asemenea, la caz sunt aplicabile și dispozițiile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, pct. 4 (3) din hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004, hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 21 ianuarie 2000, art. 140 din Constituție, art. 28 alin. (1) și alin. (2) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994, hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, hotărârea Curții Constituționale nr. 19 din 18 octombrie 2011.

Reclamantul a solicitat constatarea ilegalității răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. G-463 din 2 martie 2018, obligarea de a-i stabili și de a-i achita pensie pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului adjunct al sect. Râșcani, mun. Chișinău și obligarea de a-i recalcula pensia pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea salariului procurorului de la 1 ianuarie 2013 și 1 august 2016.

Prin hotărârea din 8 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de către Nicolae Ghimp a fost admisă parțial. S-a constatat ca fiind ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. G-463 din 2 martie 2018. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite lui Nicolae Ghimp pensia

pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului adjunct al sect. Râșcani, mun. Chișinău. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să îi recalculeze lui Nicolae Ghimp pensia pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea salariului procurorului de la data de 5 aprilie 2013 și 1 august 2016.

Prin decizia din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 8 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 27 decembrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia contestată, deoarece atât instanța de fond cât și instanța de apel au emis hotărâri pripite cu încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept material. Astfel, la examinarea cauzei a fost interpretată eronat legea.

În drept, și-a întemeiat recursul în baza dispozițiilor art. 429-431, 432 alin. (2) lit. c), 434, 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

A solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral ca nefondată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de două luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 13 decembrie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la data de 27 decembrie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că

aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu